

DISKUSE

DISKUSNÍ PŘÍSPĚVEK

k článku kapitána Matěje Jakobyho „Otázka organizace práce ve štábu vševojskové armády“ (Sborník VVS čís. 9/1958)

Major Miroslav Nedvěď

Článek kapitána Jakobyho přináší řadu podnětných myšlenek, týkajících se práce našich štábů, a správně poukazuje na nutnost zavedení nových pružných forem do celé řídící činnosti štábů svazků a svazů.

Ve svém příspěvku se chci zaměřit ke třem otázkám, které autor mimo jiné rozebírá ve svém článku; je to činnost a využití styčných důstojníků a jejich organizační začlenění v operačním oddělení, dále návrh na vytvoření tzv. dispečerské skupiny v operačním oddělení a nakonec návrh na vytvoření společného stanu — tzv. operačního sálu na velitelském stanovišti pro hlavní funkcionáře armády.

K činnosti styčných důstojníků u štábu armády autor uvádí: „V praxi to často dopadá tak, že se z nich samočinně vytváří zvláštní skupina, jejíž každý příslušník vidí jen svoji divisi, pro kterou pracuje, a necítí odpovědnost za činnost a úspěch celého oddělení. V přípravném období, kdy operační skupina je prací přetížena, styční důstojníci jsou vcelku bez práce. V době vedení boje naopak styční důstojníci zase jezdí a zatížení operační skupiny je minimální.“

Tato skutečnost se sice v některých štábech při prováděných cvičeních vyskytuje, je však třeba si uvědomit, že toto zásadně špatné využívání styčných důstojníků neodpovídá ani soudobým podmínkám vedení operace a boje, kdy vzrostl význam styčných důstojníků při řízení činnosti vojsk, ani neodpovídá ustanovením předpisu Oper-II-1, kde jsou obsaženy jasné pokyny pro práci styčných důstojníků i povinnosti starších náčelníků při jejich využívání.

Domnívám se, že není výhodné řešení autora článku, který zlepšení činnosti styčných důstojníků vidí v tom, že se tito důstojníci organizačně začlení do operační skupiny operačního oddělení, a z počtu této skupiny navrhuje vysílat styčné důstojníky k jednotkám. Tento návrh neodpovídá podle mého názoru požadavkům kladeným v soudobých podmínkách na činnost styčných důstojníků, kteří musí být plně hodnotnými orgány velitelů při řízení bojové činnosti vojsk a kteří neustále znají doko-

nale situaci svých divisí, mají s nimi zabezpečeno nepřetržité spojení a předávají jim veškeré rozkazy a nařízení velitele armády atd. Všechny jejich povinnosti jsou nakonec obsaženy ve výše uvedeném předpise, a proto je dále nebudu rozepisovat.

Není možno proto souhlasit s tvrzením autora, že v přípravném období jsou styční důstojníci bez práce. Budou-li plnit správně své povinnosti, musí v tomto období být v neustálém styku se svými divisemi a dávat jim všechny podklady pro přípravu k další bojové činnosti, aby bylo zabezpečeno souběžné plánování. (Tuto otázku podrobně rozebírá generálmajor V. Vitanovský ve VM čís. 5/1958.) Rovněž nelze souhlasit s autorem v tom, že styční důstojníci ztrácejí přehled o situaci za vedení boje, poněvadž „stále jezdí“. Právě naopak, těsný styk s podřízenými štáby jim jednak umožňuje znát dokonale situaci vojsk, jednak to na druhé straně od nich i vyžaduje, aby tak byli schopni plnit dobře své povinnosti. Budou-li styční důstojníci takto plnit své povinnosti, nebylo by výhodné začleňovat je do operační skupiny, jak navrhuje autor, ale je nutno je ponechat buď v informační skupině, nebo z nich vytvořit samostatnou skupinu.

Nyní několik slov k návrhu na vytvoření tzv. dispečerské skupiny u operačního oddělení armády, složené z příslušníků hlavních druhů vojsk. Domnívám se, že u tohoto návrhu, s nímž jsme se v poslední době již mohli setkat, jde více méně jen o změnu názvu (místo informační skupiny) a o určitou změnu v obsazení této skupiny (rozšíření o důstojníky druhů vojsk), což však v podstatě nemůže nijak ovlivnit zlepšení informovanosti uvnitř štábu i mimo štáb.

K této otázce je nutno uvážit, že styk s podřízenými svazky zabezpečují u armády směroví důstojníci a k zabezpečení informovanosti uvnitř štábu stačí určit v informační skupině jednoho důstojníka, který je schopen pomoci dispečerského zařízení tuto informovanost zabezpečit. Není tudíž nutné začleňovat do informační skupiny důstojníky od druhů vojsk, neboť by značně vzrostl

počet celé skupiny a bylo by to neúčelné, uvážíme-li i návrh autora na vytvoření společného operačního sálu, kde by vlastně situace byla obdobná s tím rozdílem, že v tomto sálu mají být přímo náčelníci druhů vojsk.

Autor dále zdůvodňuje vytvoření dispečerské skupiny i dosavadním přetížením spojovací sítě, jak to můžeme pozorovat při různých cvičeních. Domnívám se, že při správné činnosti styčných důstojníků, kteří budou předávat a přijímat veškeré rozkazy, nařízení a hlášení od svých svazků i zpět, nemůže nastat žádné přetížení spojovacích sítí, poněvadž veškerý styk budou zajišťovat jen určení důstojníci.

Pro práci v dispečerské skupině autor navrhuje, aby „důstojníci do ní byli určováni z počtů oddělení na dobu 12–24 hod. podobně jako do služby OD“. Domnívám se, že v podstatě je to správná myšlenka, pokud jde o pravidelné střídání důstojníků ve službě, nesouhlasím však s tím, aby se do této skupiny určovali postupně všichni důstojníci z oddělení, nýbrž do informační skupiny (stejně jako styčné důstojníky) je nutno trvale určit určitý počet důstojníků, kteří by mohli pracovat „na směny“ po 12 až 24 hod.

Tim, že se zde střídají stále stejní pracovníci, dosáhne se lepší znalosti situace i možnosti rychlejšího vzájemného dohovo-ru mezi štáby.

Ještě krátce k umístování informační skupiny. Autor požaduje, aby dispečerská skupina byla na VS armády. Domnívám se, že v důsledku určitých změn, které nastaly v členění jednotlivých velitelských stanovišť na stupni armády, je nutno počítat s tím, že informační skupinu je nutno umístit za vedení boje na předem určeném velitelském stanovišti (PVS) armády, která bude v tomto období hlavním velitelským stanovištěm u armády.

S návrhem autora na vytvoření dispečerské skupiny úzce souvisí i třetí otázka, vytvoření společného pracovního stanu — operačního sálu, kde by podle autorova názoru byli společně umístěni velitel, náčelník štábu, náčelník operačního oddělení, náčelníci druhů vojsk, dispečerská skupina a hovorna.

Vytvoření tohoto společného pracoviště pro velitele, náčelníka štábu a náčelníka operačního oddělení je účelné v přípravném období při plánování, kdy je ovšem nutno, aby v jejich blízkosti byla především operační (plánovací) skupina a ne skupina dispečerská.

V průběhu boje a operace není však výhodné zřizovat toto společné pracoviště. Jednak to neodpovídá již uvedenému nynějšímu rozdělování velitelských stanovišť,

kdy hlavním velitelským stanovištěm je PVS, kde bude zpravidla velitel s náčelníkem operačního oddělení a náčelníky druhů vojsk a naopak náčelník štábu bude na VS. Kromě toho se domnívám, že v soudobých podmínkách není účelné uvažovat o budování velkého pracovního stanu, který je sice velmi pohodlný při cvičeních, ale nelze s ním počítat při skutečném boji, kdy hlavní funkcionáři armády budou mít své pracoviště buď v úkrytech (jejichž rozměry nejsou tak velké, aby bylo možno otázky řešit obdobně tak, jak navrhuje autor) nebo v obrněných vozidlech, která rovněž nedovolují vytváření navrhovaného pracoviště.

Nyní ještě několik poznámek k práci našich štábů. V poslední době jsme svědky podrobného zkoumání všech otázek, které souvisí s řídicí činností velitelů a štábů. Je to jistě správné a nutné, poněvadž rozvoj soudobých bojových prostředků a jejich ohromný vliv na organizaci vojsk a vedení bojové činnosti si vynucuje hluboké studium všech otázek řízení a velení.

I když se u nás vyskytují v poslední době správné názory na nutnost změny všech forem velení a práce štábů, zůstávají veškeré navrhované zásady pro činnost velitelů a štábů prakticky stále nezměněny. Není předmětem tohoto krátkého příspěvku tyto otázky podrobně rozebírat, ale chci poukázat jen na několik příkladů.

Dnes předpokládáme, že v budoucí válce se bude situace měnit velmi rychle, a proto mnohé z dosavadních málo operativních způsobů velení vojskům nebudou vyhovovat. Za těchto podmínek bude třeba rychle reagovat na situaci rozhodnou činností vojsk. Důležitým činitelem v tomto směru je decentralizace velení, která umožní širokou iniciativu velitelům všech stupňů. Podrobně zpracované rozkazy musí být nahrazeny krátkými pokyny a nařízeními starších náčelníků, kteří touto formou vyjádří stručně svůj zámysl. Podřízený musí mít pak právo a možnost splnit tyto pokyny podle vývoje situace na frontě. Ohromný vliv ZHN na bojovou činnost vojsk vyžaduje od velitelů rychlé myšlení, důvěřování podřízeným a osobní řízení a velení vojskům podle vývoje situace. V důsledku rychlé změny situací vzrůstá význam požadavku na správnou a stručnou formulaci a vyjadřovací schopnosti všech velitelů a příslušníků štábů. Jde zejména o to, aby se velitelé všech stupňů naučili přesně, správně a stručně vyjadřovat své myšlenky.

Zatím však při různých cvičeních a štábních nácvicích vidíme, že veškerá nařízení, pokyny a rozkazy jsou zpracovávány podrobně na mnoha stránkách a není například řídký zjev, že bojový rozkaz velitele armády je zpracován na 20 stránkách (psa-

cím strojem). Domnívám se, že tento způsob není možný v podmínkách budoucí války, neboť odpovídá způsobům vedení boje a operace ze 2. světové války. Tímto způsobem nejen neumožňujeme iniciativní plnění úkolů nižšími veliteli, nýbrž je „okrádáme“ o čas, nutný pro organizaci boje na nižších stupních.

S touto otázkou souvisí do určité míry i dnešní přílišné spoléhání velitelů na štáby při přípravě všech potřebných dokumentů a podkladů pro různá rozhodnutí.

Při různých cvičeních vidíme, že větší na velitelů neucení žádné rozhodnutí, pokud předem nevyslechne řadu informačních zpráv od různých funkcionářů svého štábu a pokud toto rozhodnutí jim předem štáb nepřipraví. Je to určitá pchodnost některých velitelů, že příliš spoléhají na svůj štáb, avšak v soudobých podmínkách nemůže obstát, poněvadž v některých případech nebude mít velitel ani čas, ani možnost dostat od svého štábu úplně podklady pro svá rozhodnutí.

DISKUSNÍ PŘÍSPĚVEK

k článku kolektivu příslušníků štábu 2.VO „Operační a bojové zabezpečení úderného uskupení vševojskové armády při zasazení k provedení průlomu z chodu“ (VM číslo 6/1958)

Podplukovník Ladislav Jaček, major Jiří Nečas

Článek, který se opírá o zkušenosti ze cvičení a vojenskovedecké konference, je v mnoha směrech podnětný, zvláště pokud se týká organizace vojsk, avšak v některých otázkách nelze s autory plně souhlasit.

V první řadě bylo třeba ujasnit si hlavní zásady průlomu připravené obrany nepřítele z chodu. Podle našeho názoru není výhodné vytvářet úderné uskupení armády ze svazků, které jsou v dotyku s nepřítelem. Zásadu, kterou jsme přijali pro stupeň armády, nelze v tomto případě aplikovat na úroveň svazků.

V soudobé obranné operaci bude velmi často přenášeno úsilí obrany do hloubky, což se projeví v operačním učení armády. Je proto nutné počítat s tím, že na šířce 50 až 60 km útočného pásma armády budou asi dvě divise v obraně. Svazek v dotyku bude tedy na poměrně široké frontě, se slabým druhým sledem a v takové situaci je nepoměrně těžším úkolem tuto divisi soustředit z dotyku k průlomu než přesunout divisi např. z druhého pásma obrany a zasadit ji z chodu. Nehledě na to, že naprosto nevyřešena by zůstala otázka zabezpečení průlomu a překrytí zbývající části fronty. I za předpokladu, že by průlom prováděly jen druhosledové pluky divise v dotyku, nelze počítat s tím, že bychom zbývající pluky v dotyku mohli rychle soustředit a v potřebné době zasadit k živění útoku a při tom ponechat nezabezpečené boky. Tento způsob je přijatelný pouze u divise, která má zabezpečovat hlavní úderné uskupení armády, částí sil se připojuje k hlavnímu úderu a má proto stanoven jen mělký úkol, úměrný jejím silám. V některých přípa-

dech mohou dotykové divise dostat úkol zmocnit se prvního postavení nepřítele (nebo jeho části), avšak ani tehdy netvoří úderné uskupení armády, nýbrž jen zabezpečují jeho zasazení.

Ve stati o průzkumu není podle našeho názoru správně řešeno vysílání průzkumného odřadu v sestavě PO. Zatím co PO má typicky bojový úkol na určitém směru k určitému objektu, musí PzO získávat zprávy z celého útočného pásma divise. Průzkumný odřad se z toho důvodu musí pohybovat i ve větší hloubce. Skloubení jejich činnosti by i neúměrně přitěžovalo veliteli PO, je-li mu nutně musel být průzkumný odřad podřízen.

Rovněž problém organizace navrhovaného průzkumného pluku není domyšlen, protože organické zařazení rádiové průzkumné roty každé armádě (tedy i druhosledové) není ekonomické. Zejména není zdůvodněna existence mechanizovaného průzkumného praporu v tomto pluku. Má-li tento prapor provádět průzkum především ve vlastní sestavě proti diversním a záškodnickým skupinám, je naprosto zbytečný a bylo by jen mrháním lidmi a prostředky takovou jednotku vytvářet. Je sice pravda, že je třeba zabezpečit i vlastní tyl, ale co však nemáme dostatek pozorovatelů, strážných, hlídek a ostatních orgánů strážního a pochodového zajištění, orgánů civilní správy apod., abychom prakticky celý vzdušný i pozemní prostor mohli pozorováním ovládnout? Jestliže budeme v obraně, v níž především bude třeba vyvíjet tuto průzkumnou činnost ve vlastní sestavě, pak lze využít všech průzkumných jednotek svazků druhého a

dalších sledů, kterých nebude možno využít pro průzkum v sestavě protivníka.

Vytváření průzkumného pluku není účelné ani z hlediska velení. Různé součásti tohoto útvaru by měly naprosto odlišné úkoly, které by byly rozdílné co do prostoru, času i způsobu provádění. Velitel a štáb průzkumného pluku, kteří by měli jednotku ve velmi širokém a hlubokém prostoru, by byli pouze styčnými a kontrolními orgány náčelníka průzkumu armády, který k tomu účelu má své oddělení.

V předávání průzkumných skupin působících v sestavě a týlu nepřítele a vyslaných armádou v dotyku armádě, která plánuje a provádí průlom z chodu, není možno spatřovat zvláštní komplikace. Toto předání nelze chápat jako protokolární předávání svazků mezi armádami. Průzkumná skupina začne plnit úkoly ve prospěch útočící armády podle nařízení náčelníka průzkumu této armády tak, aniž ví, že přešla do jiné podřízenosti. V zájmu utajení připravované útočné operace by nebylo účelné jiný způsob předání volit.

Stať pojednávající o protivzdušné obraně je odtržena od daného tématu. Řeší řadu otázek organizace vojsk, zrychlení práce orgánů PVO a takticko-technické požadavky na radiotechnické prostředky, avšak zabezpečení zasazení úderného uskupení autorů opomíjejí. I když si zpracovatelé nestanovili za cíl vyřešit komplexní opatření operačního a bojového zabezpečení, bylo by vhodné v diskusi tuto stať některým odborníkem doplnit.

Požadavek autorů, aby v letecké operační skupině ve štábu vševojskové armády byl představitel stíhacího letectva, který by měl právo přímo povolati stíhací letectvo k zásahu podle požadavku velitele armády v rámci počtu vzletů stanoveného velitelem fronty, sleduje sice zkrácení doby nutné k provedení zásahu stíhacího letectva, ale nerespektuje požadavek centralizovaného velení letectvu. Nejúčinnější využití letectva vyžaduje operativní rozhodování velitele letecké armády, a není proto možné, aby představitelé stíhacího letectva v jednotlivých vševojskových armádách sami bez vlivu štábu letecké armády povolávali letectvo k vzletům. Tuto možnost lze připustit jen jako výjimku. Dobu lze předešlým zkrátit výcvikem leteckých štábů a dovedným organisováním a využitím spojení.

Ke statí o použití zbraní hromadného ničení považujeme za nutné zdůraznit, že nepřátelské ZHN, prostředky jejich dopravy na cíl a sklady musíme ničit všemi prostředky ihned po jejich zjištění. Považujeme proto za chybné plánovat a provádět

jakési „předstihové údery“ před nepřátelskou protipřipravou na tyto jmenované cíle.

Zpracovatelé znovu ve svém článku zdůvodňují vytváření zvláštní skupiny ZHN ve štábu vševojskové armády. Je to problém, o němž se v současné době často diskutuje. Domníváme se, že organické začlenění některých příslušníků druhů vojsk a služeb do této skupiny (podléhající buď náčelníkovi operačního oddělení nebo přímo náčelníkovi štábu) by nebylo pro práci štábu jako celku prospěšné. Zbraněmi hromadného ničení se musí dnes zabývat všechny složky štábu, ZHN musí být základem veškeré jejich činnosti a nelze proto všechnu práci soustředit na několikačlennou skupinu. Řešení odborných otázek v oboru ZHN je těsně spjato s prací příslušných oddělení a odborníků ve skupině ZHN by buď pracoval odtrženě od odpovídající složky štábu, nebo by většinu dobu musel strávit u ní.

Radu otázek bylo a je nutno ve štábech řešit vzájemnou součinností a není důvodu, proč bychom při plánování použití ZHN a ochrany proti nim museli vytvářet zvláštní orgány. Specialisté v operačním oddělení jsou schopni tuto součinnost organisovat a za pomoci všech složek štábu provádět.

Zrychlení této spolupráce lze dosáhnout organisovanější prací ve štábech, zejména využitím techniky. Bude-li štáb řízen dispečerským způsobem a otázky ZHN budou mít první pořadí v hovorech, potom nebude nezbytné, aby všichni odborníci byli soustředěni nepřetržitě na jednom pracovišti.

V této statí používají zpracovatelé několikrát termínu „vzdálený výchozí prostor“. I když jej autoři nevytvořili, nýbrž převzali z jiných přednášek a článků, pokládáme za nutné při této příležitosti se u něho pozastavit. Bouřlivý rozvoj vojenské vědy vede k používání nových bojových prostředků a přináší zákonitě i nové výrazy do vojenské mluvy. Často se však při tom stává, že se násilně vytvářejí nové termíny, aniž se důkladně zváží, zda by nebylo možno použít odpovídajícího a již vžitého výrazu. To se stalo i při vytvoření termínu „vzdálený výchozí prostor“.

Svazek, který je určen do prvního sledu úderného uskupení armády provádí průlom připravené obrany z chodu, může být před útokem rozmístěn buď v prostoru druhého pásma obrany, nebo dále v hloubce. V prvním případě bude tedy divise v prostoru soustředění, z něhož přesun zahájí. Ve druhém případě, kdy nebude časově schopna přejít do útoku přímo z prostoru soustředění a bude se přesunovat ve dvou nebo více nocích, by bylo vhodné nazvat poslední prostor vyčkávacím prostorem. Tento termín je v armádě vžit a plně významově odpovídá.

Tento výklad je podepřen i zněním článku 225 Polního řádu Oper-I-1: „Mechanisovaná divise vychází na výchozí čáru z vyčkávacího prostoru ... Není-li prostor soustředění mechanisované divise vzdálen od předního okraje více než ... , nemusí se vyčkávací prostor určovat. V tomto případě vychází mechanisovaná divise na výchozí čáru přímo z prostoru soustředění.“ (I když obsah citovaného článku je překonán, významově je možno a nutno jej respektovat.) Naopak články 255 a 256 jmenovaného předpisu definují nejen pojem výchozího prostoru a z pouhého přečtení je zřejmé, že termín vzdálený výchozí prostor se svým obsahem odlišuje od této definice a je vytvořen násilně.

Jedním z nejdůležitějších prvků operačního zabezpečení pro průlom připravené obrany z chodu je operační maskování. Jeho dovednou organizací a provedením by mělo být dosaženo překvapení prostorového i časového. Přesto, že zkušenosti z Veliké vlastenecké války dokazují, že překvapivý úder, spojený s vtipným maskováním, byl v mnoha případech základem úspěchu v bo-

ji i operaci, v našich cvičeních jsme svědky toho, že výhod operačního maskování není využíváno. Vedeme stále bojovou činnost jen v nejvýhodnějším terénu, místo, abychom ji zde jen předstírali a udeřili na nepřítel tam, kde je terén méně výhodný a tudíž i nepřítel zpravidla slabší.

Provedení takového manévru není jednoduché a vyžaduje organizovat celou řadu opatření. I když v žádném případě nemůže jít o šablonu a nelze mechanicky aplikovat zkušenosti z jednoho případu na druhý, bylo by vhodné více využívat výhod překvapení a s tím souvisejícího operačního maskování. Pochopitelně lze uplatnit tuto zásadu nejen při přípravě průlomu, ale i v průběhu útočné nebo obranné operace. Je třeba již při cvičení rozněžit riskovat a odvážit se činnosti, kterou protivník nejméně očekává při dovedném předstírání obvyklého a očekávaného dění.

Bylo by snad vhodné v další činnosti k tomuto článku rozebrat podrobněji problém operačního maskování při zasazení úderného uskupení armády k průlomu z chodu.

DISKUSNÍ PŘÍSPĚVEK

k článku a diskusi „Průlom vřovojskové armády na dvou i více směrech“ (VM 3 a 4/1958)

Major Hynek Ondrášek, kapitán Jaromír Lank

Ve svém diskusním příspěvku chceme poukázat na výhody i nevýhody zmíněného způsobu průlomu vzhledem k použití dělostřelectva. Je bezesporu, že hromadění bojové techniky na jednom směru průlomu, což se zvláště týká klasické bojové techniky dělostřelectva všeho druhu, skýtá nebezpečí prozrazení a dává nepříteli možnost způsobilosti i tomuto dělostřelectvu vážné ztráty. Z tohoto důvodu je úvaha autora článku velmi zajímavá i pro dělostřelce a je třeba tento způsob průlomu z hlediska použití dělostřelectva pečlivě prostudovat a rozebrat.

Je nám jasné, že nelze zmíněný způsob průlomu pokládat za způsob univerzální, který všechny potíže vznikající při soustředění živé síly a bojové techniky vyřeší. Je to, jak již bylo v diskusi řečeno, snaha vyhnout se tomu, abychom dávali nepříteli možnost výhodně použít ZHN.

V článku se předpokládá, že v přípravě průlomu bude použito většího množství atomových úderů. Avšak ani při tomto větším množství se nevyhne použití klasického dělostřelectva. Teoreticky lze dokázat, že

i při použití atomových úderů v oblasti dostřelu dělostřelectva je nutno zabezpečit průlom použitím určitého počtu hlavní klasického dělostřelectva v dělostřelecké přípravě zteče. Soustředění klasického dělostřelecké bojové techniky se tedy zatím nutně, neboť jen těžko lze předpokládat, že budeme mít k dispozici takové množství atomových úderů, abychom jimi umlčeli a zničili všechny obranné objekty a cíle nepřítel.

Při průlomu na jednom směru byla praxe dělostřeleckých štábů při organizaci příprav taková, že dělostřelectvo zabezpečující průlom soustřeďovalo se postupně, avšak při nepřetržitěm ženijním budování k zabezpečení bojové sestavy na tomto směru na ploše asi 25×8 km. Při průlomu na několika směrech má dělostřelectvo „k dispozici“ pro ženijní budování $40-45 \times 8$ km i více. Bezespory se tedy prostor rozmístění bojové sestavy zvětšil. To přináší několik výhod proti dosavadnímu způsobu:

a) Rozptýlením na větší ploše, hlavně co do šířky, zmenší se pravděpodobnost zasazení atomovými údery. Při tom předpo-

kládáme, že nejvýhodnější umístění dělostřeleckých skupin bude takové, že plukovní a divisní skupiny zaujmou bojovou sestavu poslední noc před ztečí na směrech útoku svých svazků, armádní skupiny, v pořadí stejném jako při průlomu na jednom směru, v prostorech mezi směry útoků svazků, kde mohou být umístěny i dělostřelecké jednotky připravené pro dělostřeleckou přípravu zteče. S výhodou použije tohoto prostoru dělostřelectvo atomové a přidělené raketové dělostřelecké útvary.

b) Značnou výhodou, hlavně z hlediska operačního maskování, je, že budování bojové sestavy, které je choulstivým okamžikem v přípravě útoku, bude se provádět na širokém úseku fronty a zmenší tak pravděpodobnost prozrazení směru útoku.

c) Armádní dělostřelectvo získá „k dobru“ několik (3–5) kilometrů dostřelu, neboť bude moci budovat palebná postavení blíže k přednímu okraji.

d) Dělostřelectvo samo bude moci lépe provést vyvedení, získá šifru pro manévry, více komunikací pro přesuny.

e) Tímto způsobem útoku by byly dány předpoklady pro široký manévry palbou, hlavně u dělostřelectva s velkým dostřelem, které bude moci používat výhodných bočních paleb.

Přes tyto hlavní výhody je však nutno uvážit i nevýhody:

a) Obtížnější řízení palby armádních skupin.

b) Z hlediska armády povede tento způsob nutně k určité decentralisaci v plánování a řízení paleb, a to pravděpodobně již při dělostřelecké přípravě zteče.

c) Zvětší se počet cílů pro dělostřelectvo a to z toho důvodu, že do pásem průlomů bude moci působit větší počet palebných prostředků nepřítele. Vyloučíme-li ruční zbraně pěchoty, budou to všechny palebné prostředky nepřítele, mající dostřel 6–8 km a větší, jež jsou umístěny mezi směry útoku, neboť mohou na tyto směry působit. Tím ovšem dostává hlavně armádní dělostřelectvo úkol větší a je třeba, aby byly pro jeho plnění zvětšeny možnosti tohoto dělostřelectva. Avšak ani plukovní ani divisní dělostřelecké skupiny nebudou ušetřeny této nevýhody — nebudou mít hranice palby (palebné sektory) totožné s hranicí průlomu, ale budou muset umlčovat i za touto hranicí (v některých případech za oběma hranicemi) všechny palebné prostředky, které mohou působit na úsek průlomu. S tím souvisí otázka paleb na styku, jejichž výhoda pro sousedící svazky zde odpadne a dělostřelectvo svazku na samostatném směru bude odkázáno samo na sebe.

d) Daleko obtížněji se bude provádět PVO. Prostředků protiletadlového dělostřelectva bude nutno použít pouze na směrech.

Aby bylo možno uskutečnit a zabezpečit z hlediska dělostřelectva průlom vševojskové armády na dvou i více směrech, je tedy třeba vyřešit nejen řadu taktických otázek v použití dělostřelectva, ale i řadu otázek organizačních, a tím znásobit uvedené výhody a zmenšit nevýhody.

Z toho, co bylo uvedeno, je zřejmé, jak na to správně poukazuje plukovník Tvaroška ve svém diskusním příspěvku, že by bylo nutno vybavit divise prostředky většího dosahu a účinku. Takovými prostředky by mohly být baterie atomových kanónů, popřípadě i lehké dělostřelecké rakety s dostřelem do 60 km. Tak by se podstatně zvětšila palebná síla dělostřelectva svazků a svazky by mohly plnit úkoly samostatněji. Bude i výhodné, přenese-li se na divisi samostatnost při rozhodování o použití a využití atomových úderů dělostřelectvem ve prospěch divise a odstraní se v určitých případech těžkopádné centralisování při použití atomových zbraní v rukou armády. Tento požadavek je vzhledem k takticko-technickým datům atomových prostředků dělostřelectva možný.

V rámci armády by se potom v některých případech mohlo upustit od začleňování atomových kanónů do ASDS. Vytvářela by se armádní speciální dělostřelecká skupina ASDS, která by pak zahrnovala pouze raketové střely o větším dostřelu (300 km). Tak by dělostřelecké prostředky armády (nepřihlížíme-li k protitankovým prostředkům) působily s hlavním důrazem do operační hloubky, částí svých sil i do taktické hloubky ve prospěch prvosledových svazků.

Pokud jde o protitankové dělostřelectvo, zdá se výhodné vytvářet dvě DPTZ armády za divisemi na směrech hlavního úderu. S těmi je možno uskutečňovat případný manévry ve prospěch té nebo divise.

V případě, že budou svazkům dány atomové kanóny a lehké dělostřelecké rakety, nebude výhodné posílovat příliš svazky prvního sledu klasickým dělostřelectvem. Bude třeba jim přidělit jen takové množství klasického dělostřelectva, aby byly schopny vytvořit potřebný počet dělostřeleckých skupin, a to co nejpohyblivějších. Na druhé straně se však zdá být výhodné vyčlenit v armádě dělostřeleckou zálohu schopnou rychlého manévru, vedenou tak, aby mohla zasáhnout buď ve prospěch některého směru útoku, anebo ze svého počtu posílit svazek druhého sledu armády, zasazovaný na směru, kde se projevil úspěch.

Všechna tato opatření ukazují, že i plánování dělostřeleckého zabezpečení bude mít odlišný charakter. Jestliže dříve, když

armáda útočila na jednom směru, byla činnost dělostřelectva úzce centralisována, nyní se částečně decentralisuje. Může dojít i k tomu, že forma dělostřelecké přípravy zteče bude na každém úseku průlomu různá, přičemž nutno zdůraznit, že ani její délka nemusí být jednotná, takže počet palebných případů, způsob umlčení nepřátelských baterií a jiných cílů může být různý. Takový přístup k plánování plně vystihuje požadavky soudobého boje, oprostuje velitele od vši šablonovitosti a umožňuje jim plnit úkoly, jak je třeba.

Vzhledem k tomu, že svazky útočící na jednotlivých směrech budou plnit svoje úkoly od počátku průlomu hlavního pásma obrany samostatně, mohou být i formy dělostřelecké podpory zteče a útoku v hloubce obrany nepřítele na jednotlivých směrech různé. V této souvislosti vyvstává i otázka nových forem dělostřelecké podpory vůbec. Až doposud byla plánována dě-

lostřelecká podpora zteče a útoku v hloubce obrany nepřítele ponejvíce postupným soustředěním palby, v řídkých případech palebným valem nebo formou hromadných paleb. Postupná soustředění paleb se pak uskutečňovala zpravidla na čarách. Zdá se výhodnější plánovat soustředění paleb jednotlivě podle odporů nepřítele a nespojovat je do čar. Takový způsob podpory odpovídá současnému charakteru nepřátelské obrany a umožňuje pružněji využít jednorázových soustředění palby. Jak ukázala praxe z velitelsko-štábních cvičení, málodky mohla být současně střelena všechna postupná soustředění palby na jedné čáře. V hloubce obrany bude dělostřelecká podpora stejná jako dříve.

Z toho, co bylo uvedeno, je zřejmé, že se v tomto případě značně rozšíří objem prací dělostřelectva divise, což však plně vyváží ten fakt, že celé plánování bude mnohem konkrétnější a reálnější.

DISKUSNÍ PŘÍSPĚVEK

k článku plukovníka Františka Tesaře „Některá opatření k zesílení protiatomové a protichemické ochrany vojsk v různých druzích boje“ (VM čís. 6/1958)

Major Miroslav Nedvěd a kapitán Jiří Brus

Článek plukovníka Tesaře přináší kromě všeobecně známých operačně taktických zásad a opatření ochrany proti ZHN i některé svým způsobem originální návrhy na změny v dosavadních způsobech vedení boje.

Chceme proto ve svém příspěvku vyjádřit svůj názor k těmto autorovým návrhům na změny ve vedení boje.

Ve stati, pojednávající o útoku, navrhuje autor, aby se zteč předního kraje nepřátelské obrany prováděla malými údernými skupinami „na směrech ne širších než 3 km“. Dále k tomu uvádí: „Jestliže by jednotlivé směry byly vhodně voleny a od sebe vzdáleny (na 1–5 km), dojde vstřícným postupem do boků k rychlému obklíčení jednotlivých nepřátelských odporů. Nebudou-li tyto obklíčené odpory od sebe vzdáleny více než 3 km, je znemožněno nepříteli použít v tomto prostoru atomových zbraní.“

Podíváme-li se na tento návrh jen z hlediska ochrany proti účinkům ZN, je pravda, že navrhovaný způsob útoku by nepříteli podstatně ztížil nebo znemožnil provádění atomových úderů na první sledy útočnicka. Tento návrh je však třeba rozehrát i z operačně taktického hlediska. Autor totiž opouští od dosavadní zásady soustřeďování

sil hlavního uskupení na směru hlavního úderu a chce naopak drobnými silami na jednotlivých směrech prolomovat nepřátelskou obranu a ihned v taktické hloubce obklíčovati jednotlivé nepřátelské odpory. Při tomto způsobu útoku autor vůbec neřeší použití ZHN k podpoře útočících vojsk, takže je málo pravděpodobné, že by se těmto malým skupinám podařilo na jednotlivých směrech vůbec prolomit nepřátelskou obranu, poněvadž jejich úderná síla by byla velmi nízká a nebylo by možno ani podstatně využít atomových úderů provedených k podpoře jejich útoku.

V této stati není rovněž uvedeno, v jakém pásmu by mohl být prováděn útok údernými skupinami v rámci svazu. Při prozkoumání uvedeného návrhu nového způsobu bojové činnosti však možno provést závěr, že tento způsob útoku by přinesl útočícímu řadu nevýhod.

Především by útočná operace vyžadovala většího počtu sil vzhledem k tomu, že část sil z úderných skupin by bylo třeba vydělit na ochranu boků a další síly ponechat v hloubce k blokování obklíčených odporů nepřítele, vzdálených od sebe 1–5 km. Kromě toho by bylo třeba neustále zasazovat k rozvíjení útoku do hloubky další

sledy a tím se také podstatně snížilo tempo útoku.

Útok na jednotlivých směrech by zne-možnil nebo v nejlepším případě značně ztížil i manévry zálohami podél fronty, což v současných podmínkách manévrového boje bude mnohdy podmiňovat úspěch ope-race.

Rozdrobení útočících vojsk do malých skupin rovněž ztíží velení a organizaci sou-činnosti. Tento způsob zároveň umožní ne-příteli zničit pronikající vojska po částech.

Nároky na dělostřeleckou a leteckou přípravu by se též zvětšily, poněvadž v tomto případě by bylo nutné umlčovat i pasivní úseky nepřátelské obrany, které zůstanou mezi pronikajícími údernými sku-pinami.

Dělostřelectvo a letectvo by bylo rovněž třeba plně decentralisovat, což v soudobých podmínkách je nevýhodné.

Útok úderných skupin by byl prováděn v úzkých pásmech (ne širších než 3 km), které by umožnily obránci postřelovat většinu bojové sestavy útočnicka přímou střel-bou protitankových zbraní.

Jednotky, určené k obklíčení nepřítele, by byly odkázány k pasivní činnosti vzhledem k tomu, že by podle navrhovaného způsobu bylo výhodné ponechávat obklíčené odpory v hloubce.

Při pokusech nepřítele o vyjití z obklí-čení nebo spojení by došlo k narušení znač-ného množství komunikací a tím i ke ztí-žení situace prvních sledů.

Domníváme se proto, že autorem na-vrhovaný způsob na prolamování nepřátel-ské obrany je v soudobých podmínkách ne-jen neúčelný, ale naprosto neopodstatněný.

V otázce zasazování druhých sledů au-tor navrhuje všeobecně známé a platné zá-sady pro jejich používání, i když na druhé straně tyto způsoby jejich použití neodpo-vídají jeho výše uvedenému návrhu na pro-vádění útoku.

Ve stati pojednávající o obraně rozebírá autor možné způsoby provádění protiatom-ového manévru, který vidí v provádění směn obranných rájónů. S tím spojuje i po-žadavek provádět změny v podřízenosti jednotek. Domníváme se, že při provádění protiatomového manévru nelze počítat s tím, že by mohl být uskutečňován střídáním jednotek v obranných rájónech a soudíme, že je nevýhodné přivádět do dříve opuštěných rájónů nové jednotky, které daný prostor neznají a nejsou schopny vést účinný obranný boj s útočníkem.

Hlavním cílem protiatomového manévru je oklamat nepřítele ve skutečném usku-pení našich vojsk a dosáhnout toho, aby ne-přítel provedl úder na prostory, které na-še jednotky opustily.

Proto pod pojmem protiatomového ma-névru nelze chápat směnu rájónů mezi jed-notkami, ale vyvedení jednotek z původních prostorů, kde předpokládáme, že nepřítel provede úder.

Velmi zajímavý je autorův návrh na bu-dování zemních otvorů v obraně místo zá-kopů, které by bylo možno zřizovat zem-ními vrtáky. Tato myšlenka je jistě v zá-sadě správná, poněvadž tyto zemní otvory by poskytovaly osobám účinnou ochranu proti účinkům ZHN, je však nutno uvážit jejich účelnost při vedení boje. Domnívá-me se, že při budování obrany mimo dotyk s nepřítelem je výhodnější k budování zá-kopů používat zákopových pluňů a koleso-vých hlubidel a nezřizovat pro každého vo-jáka zemní otvor. Rozvětvená zákopová síť umožňuje totiž provádění skrytého mané-vru a chrání při jeho provádění živou sílu před palbou nepřítele. Rovněž je nutno uvá-žit i potíže, které by při této formě budo-vání obrany nastaly, jako je na příklad způ-sob organizace velení, spojení, zásobování materiálem, odsun raněných, vedení palby z těchto zemních otvorů apod.

Nyní několik slov k činnosti vojsk při násilném přechodu vodního toku. V této části autor uvádí sice všeobecně známé zá-sady platné pro přechod vodního toku, avšak na druhé straně navrhuje provádění přechodů obdobným způsobem, jako dříve navrhoval prolamování nepřátelské obrany; tj. překračovat vodní tok na směrech širo-kých 2–3 km ve vzdálenosti 1–5 km od sebe a ihned obklíčovovat nepřátelské odpory po prolomení předního okraje nepřátelské obrany.

Při této formě přechodu vodního toku je podle našeho názoru nutno zvážit možnosti a kapacitu dopravních prostředků, které mají v současné organizaci vojska k dispo-sici, poněvadž jejich počet nezabezpečuje provádění přechodu vodního toku navrho-vaným způsobem.

V stati pojednávající o ústupovém boji autor navrhuje, aby se obsazoval jen před-ní okraj předu připravených postavení a hlavní síly aby obsadily hloubku postavení až s přiblížením vojsk nepřítele k přední-mu kraji na bezpečnostní vzdálenost nebo po nepřátelském atomovém úderu.

Domníváme se, že je třeba pečlivě zvá-žit a zhodnotit situaci, kdy dochází k ústu-povému boji.

Při rychlém tempu současných útočných operací nebude zpravidla dostatek času na vybudování obranných postavení předu, ani na organizaci obrany. Bude třeba zvážit, zda je účelnější vybudovat obranu odolnou z hlediska použití atomových výbušných zbraní nepřítelem, dokonale organisovat sy-stém paleb, seznámit vojska s terénem,

nebo spoléhat na to, že nepřátelský průzkum nezjistí rozmístění hlavních sil v prostoru, který nebude zpravidla možno vybudovat po ženijní stránce.

Zároveň je třeba si uvědomit, že k útupovému boji dochází v situaci pro obránce nevýhodné, zpravidla při nadvládě útočnicka ve vzduchu. Při dostatečném zaujímání obrany a zdržení jednotek údery letectva nepřítele může dojít ke střetnému boji nebo sražení v krajně nevýhodné situaci, kdy jednotky provádějící přesun s cílem zaujmout obranu budou nuceny vést boj s nepřátelskou přesilou bez možnosti využít ženijního vybudování obrany.

Při zaujímání obrany se vojska zároveň vystavují nebezpečí, že budou zasažena údery nepřátelských atomových zbraní, neboť bude velmi těžké určit, zda nepřítel zamýšlí provedení úderu na přední kraj nebo do hloubky (nehledě na to, že nepřítel může dosáhnout krajního snížení bezpečnostní vzdálenosti použitím malých tritolových ekvivalentů).

V poslední stati, pojednávající o protiatomové a protichemické ochraně, rozebírá autor současný stav v organizaci ochrany proti ZHN v našich štábech a ukazuje, že skupina pro ZHN není ve štábech v otázkách ochrany proti zbráním hromadného ničení řídicí složkou. K odstranění tohoto stavu navrhuje autor podřídit náčelníky druhů vojsk a služeb v otázkách provádění ochrany proti ZHN náčelníkovi štábu. Uvádí: „Tím budou spouštěny podmínky pro vedoucí úlohu náčelníka skupiny ochrany proti zbráním hromadného ničení v otázkách její organizace a provádění.“ Domníváme se, že autorův návrh není opodstatněný, poněvadž náčelník štábu podle dosud platných

ustanovení „Předpisu pro polní službu štábu“ (článek 8) odpovídá za organizaci bojového zabezpečení a z toho vyplývá, že je samozřejmě povinen organisovat i ochranu proti ZHN.

Kromě uvedených otázek zdůvodňuje plukovník TESAŘ své názory řadou příkladů účinků ZHN. Není nám známo, z jakých pramenů autor tyto údaje čerpal, avšak zdá se, že některé údaje jsou příliš přehnané, jako na příklad zmenšení účinků atomového výbuchu ukrytím živé síly v zákopu u nálože 100 KT asi 36krát. Plocha ničivého účinku 100 KT při působení na nekrytou živou sílu dosahuje 30 km², u ukryté živé síly v zákopové síti 11 km², tj. plocha asi třikrát menší. Podobně je tomu i u ploch, na kterých dochází k umlčení živé síly.

Při použití nálože 1 KT bude poměr ploch činit asi 2 : 1.

Nechceme polemizovat s autorem o možnostech použití vodíkových zbraní na zálohy v operační hloubce, avšak ze zkoušek s termonukleárními zbraněmi provedených v kapitalistických státech vyplývá, že se zamýšlí použití termonukleárních zbraní převážně na strategické cíle.

Domníváme se, že autor naopak podceňuje nepřítele v používání taktických atomových náloží s nízkým tritolovým ekvivalentem, které mu umožňují zmenšit bezpečnostní vzdálenost pod 5 km u nekryté živé síly a pod 2 km u kryté živé síly.

Článek plukovníka TESAŘE vyjadřuje snahu hledat nové vhodné formy bojové činnosti vojsk za použití ZHN. Při řešení těchto otázek však autor nevycházel z všestranného zhodnocení navrhovaných způsobů boje, ale pouze z požadavků ochrany proti ZHN.

DISKUSNÍ PŘÍSPĚVEK

k článku podplukovníka Františka Šoukala „Některé úvahy o práci štábu armády při plánování a použití atomových zbraní“

Podplukovník Josef Brož

Podplukovník František Šoukal ve svém článku velmi podrobně rozebírá úkoly, které vyplývají pro velitele a štáb armády z použití atomových zbraní. V článku jsem však postrádal návrh, jakými prostředky a silami má velitel a štáb armády všechny požadované úkoly zvládnout a uskutečnit. Podle mého názoru je přizpůsobování dosavadní staré struktury štábu armády novému posetí tempa a rozmachu operace zásadní chybou.

Podle zkušeností dosud získaných při velitelsko-štabních cvičeních jak na mapách, tak v terénu jsou atomové údery přidělené armádě uskutečňovány ze tří čtvrtin i více prostředky dělostřelectva.

Za oboustranného použití zbraní hromadného ničení dělostřelectvo armády jak v obranné, tak útočné operaci plní tyto nové úkoly:

— vede boj s nepřátelskými prostředky hromadného ničení,

— účastní se na vybojování nadvlád ve vzduchu nebo jejím oslabení (tento úkol plní dělostřelectvo v součinnosti s leteckým tím, že napadá nepřátelská letiště, přistávací plochy, letouny i sklady na nich a letecké zabezpečovací zařízení).

Úkoly dělostřelectva armády se zvětšily, zvětšil se dokonce i prostor (v šířce i v hloubce), v němž má dělostřelectvo účinně působit, ale podíváme-li se do štábu armády, zjistíme, že řízení a použití vlastních prostředků hromadného ničení se provádí po staru.

K téměř závěru dochází také autor článku, ale nenaznačil, jak tuto situaci řešit, naopak jsou ještě veliteli a štábu dělostřelectva armády stanoveny nové odpovědné úkoly, avšak otázka prostředků k jejich uskutečňování se neřeší.

Jak ukazují dosavadní zkušenosti, velitel dělostřelectva armády se zpravidla stává řídicím orgánem při plánování a vedení boje s nepřátelskými prostředky hromadného ničení, což je opodstatněno. Třeba však uvážit, že velitel dělostřelectva armády nemá žádný organický prostředek (mimo klasické dělostřelectvo) k provádění této činnosti. Proto se podle mého názoru jeví jako velmi naléhavé, aby již na stupni armády byly organické prostředky pro plnění výše stanovených úkolů a dále, aby štáb armády byl případ od případu posilován zvláštními orgány pro provádění atomových úderů a vedení boje s nepřátelskými prostředky hromadného ničení, pokud je nebude mít organicky přiděleny.

Začlenění prostředků hromadného ničení u vševojskové armády

V dosavadní armádní dělostřelecké divizi je organicky začleněna raketometná dělostřelecká brigáda. I když tato raketometná brigáda je mohutným palběným prostředkem, přece v důsledku kratšího doštelu nemůže být ponechána v rukou velitele dělostřelectva armády a je zpravidla jak v obranné, tak v útočné operaci přidělována jako posilový prostředek divizím. Proto vidím řešení v tom, aby místo této raketometné brigády armádní dělostřelecké divize byly začleněny 2—3 dělostřelecké oddíly atomových kanónů (popřípadě dělostřelecká brigáda o 2—3 dělostřeleckých oddílech atomových kanónů).

Velmi zřetelně se tato nutnost projeví, obeznamíme-li se s počty prostředků hromadného ničení u americké polní armády. Podle předpisu Zprav-52-6 polní americká armáda složená ze tří armádních sborů (po třech divizích) má celkem 54 kusů organických

prostředků hromadného ničení (203mm houfnice HONEST JOHN), ze kterých může být současně odpálena atomová nálož. Pro případ provedení útočné operace může být tento počet zvětšen u americké polní armády na 135—154 kusů odpalovacích zařízení (nosičů) pro atomovou nálož. Započítáme-li však jen prostředky, které mohou působit na bojišti proti živé síle, činí to 99—106 kusů odpalovacích zařízení. Předpokládáme-li, že odpalovací zařízení oddílu REDSTONE (může jím být polní armáda posílena), které má podle dosud získaných pramenů dolet 500—1000 km, a bude proto umístěno v operační hloubce (velitel armády nemá k jeho ničení, popř. umlčení prostředky), dospějeme ke konečnému číslu 93—103 kusů odpalovacích zařízení. Z tohoto počtu je u polní americké armády zhruba polovina organických prostředků a polovina posilových prostředků hromadného ničení. Z uvedeného příkladu je zřejmé, že má-li velitel armády nějak účinně vést boj s nepřátelskými prostředky hromadného ničení, potřebuje k tomu nejnětupější počet organických prostředků. To lze nejhodněji provést začleněním 203mm kanónů do armádní dělostřelecké divize.

Podle platných zásad za oboustranného použití zbraní hromadného ničení může být vševojsková armáda posilována 1—2 dělostřeleckými oddíly atomových kanónů (doak) a atomových minometů, lehkým raketovým dělostřeleckým plukem (lrđp) a popřípadě částí nebo celým středním raketovým dělostřeleckým plukem (srđp). Tyto prostředky nám dávají jen 22 kusů odpalovacích zařízení, ze kterých může být současně odpálena atomová nálož (odpalovací zařízení NR-2 nemá atomovou nálož).

Organisace vedení boje s nepřátelskými prostředky hromadného ničení

Na stupni armády byla podle platných zásad vytvářena z posilových dělostřeleckých oddílů atomových kanónů armádní dělostřelecká skupina zvláštního určení — ADSZU a dělostřelecké oddíly neřízených střel byly včleňovány do armádní dělostřelecké skupiny raketových střel — ADSRS. Z hlediska centralisovaného velení jeví se výhodné vytvářet jen jednu dělostřeleckou skupinu (ASDS — armádní speciální dělostřeleckou skupinu). Štáby dělostřeleckých oddílů atomových kanónů nebo neřízených střel nebyly s to zabezpečit nejen řízení palby oddílů, ale současně velení navrhované jedné armádní dělostřelecké skupině, která by zároveň byla orgánem pro praktické použití atomových zbraní, zvláště

z hlediska průzkumu a vyhodnocení cílů, ekonomického využití zbraní hromadného ničení a časových i prostorových možností.

Proto pokládám za nutné vytvořit dělostřelecký štáb, který by byl specialistou pro plnění požadovaných úkolů. Nejvhodnější způsob řešení podle mého názoru je ten, že bude vytvořena dělostřelecká divise zvláštního určení. Do této divise budou pak včleněny 2—3 dělostřelecké oddíly atomových kanónů, popřípadě minometů a nejméně po jednom lehkém (středním) raketovém dělostřeleckém pluku. Divise bude podřízena GŠ (HV) a případ od případu bude podle úkolu přidělována jako posilový prostředek buď celá nebo jen její část armádě. Štáb této dělostřelecké divise zvláštního určení bude odborníkem ve věci vedení boje s prostředky hromadného ničení a v účasti při vybojování nebo oslabení nadvlády ve vzduchu. Proto se jeví nutné, aby štábu dělostřelecké divise zvláštního určení byly rovněž trvale přiděleny prostředky pro provádění průzkumu a vyhodnocování cílů pro zbraně hromadného ničení a pro řízení palby.

Podle dosavadní praxe se při velitelsko-štabních cvičeních nevýhoda projevuje v tom, že dělostřelecké oddíly atomových kanónů a neřízených střel, které byly přidělovány armádě, nemají organické protiletadlové prostředky a velitel armády je

musel zabezpečit armádními protiletadlovými prostředky vytvořením armádní protiletadlové dělostřelecké skupiny. Vytvořením dělostřelecké divise zvláštního určení je možno tento nedostatek odstranit organickým začleněním protiletadlové dělostřelecké jednotky (útvary).

Jelikož dělostřelecká divise zvláštního určení bude zpravidla přidělována jako posilový prostředek armádě, která bude plnit hlavní úkol frontu, navrhuje, aby byla vytvořena u armádní dělostřelecké divise místo raketometné brigády dělostřelecká brigáda zvláštního určení, do které budou včleněny navrhované 2—3 dělostřelecké oddíly atomových kanónů. V nejnútnejším případě lze využít velitele a štábu dělostřelecké divise GŠ (HV), která je přidělována jako posilový prostředek armádě, k vytvoření štábu a velitelství navrhované armádní dělostřelecké skupiny (ASDS).

Závěrem chtěl bych zdůraznit, že není možno jen ukládat stále nové a nové úkoly bez náležitých materiálních zabezpečení. Proto jsem pokládal za nutné poukázat tímto diskusním příspěvkem na situaci velitele a štábu dělostřelečtva z hlediska praktického použití zbraní hromadného ničení. Tímto navrhovaným opatřením bude veliteli dělostřelečtva armády umožněno, aby odpovíděně přistoupil k plnění stanovených úkolů.

DISKUSNÍ PŘÍSPĚVEK

k článku podplukovníka Vojtěcha Šotoly „Evakuace“
(VM čís. 5/1958)

Podplukovník Jaroslav Šebek

Autor se ve svém článku zabývá organizací evakuace obyvatelstva za různých podmínek a mezi jiným se zde zmiňuje rovněž o evakuaci oblastí ohrožených různými sekundárními účinky. Tento druh evakuace se vztahuje především na omezený počet oblastí v povodí řek, na nichž jsou vybudovány přehrady s velkým obsahem vody. Autor říká, že tento druh evakuace je co do provedení i co do rozsahu ve srovnání s ostatními uvedenými druhy evakuací nejméně obtížný a nejjednodušší. S tímto tvrzením autora však nelze zcela souhlasit, poněvadž evakuace obyvatelstva z oblastí ohrožených přívalovou vlnou bude mít řadu specifických zvláštností proti jiným druhům evakuace, tak jak jsou autorem uvá-

děny. Právě tyto specifické zvláštnosti tento druh evakuace značně znesnadní.

Že je nutno se touto otázkou zabývat hlouběji, to vyplývá již z ohromného ničivého účinku přívalové vlny, která v mnoha případech může způsobit v hustě zalidněných oblastech větší škody a ztráty na lidských životech, objektech a materiálu než sama atomová puma.

V průběhu druhé světové války mohlo být účinky zbraní, které byly tehdy k dispozici, dosaženo pouze částečného průlomu přehradního tělesa.

O ničivém účinku přívalové vlny, která se vytvořila při částečném prolomení přehradního tělesa, lze si učinit nejlepší představu o škodách, které byly způsobeny při

prolomení přehrad v Möhne (Poruří), kde účinkem Wallisovy pumpy byl vytvořen průlom 105 m dlouhý a 26 m hluboký, při čemž byly přivalovou vlnou, která měla rychlost 7 m/vt., zničeny tři elektrárny, 12 dalších elektráren bylo poškozeno, dále bylo značně poškozeno 7 zdymadel, 25 vodovodů, 3 čistící stanice, 15 silničních a železničních mostů, 30 km železnic, 30 km silnic, 10 továren a utonulo 1200 lidí.

Že otázky využití ničivých účinků přívalových vln jsou západními technikami pečlivě studovány, to vyplývá nejen z toho, že již v průběhu druhé světové války byla zkonstruována, vyráběna a používána speciální puma k prolomování přehradních zdí, tzv. Wallisova puma, ale i z řady teoretických prací jako na příklad ze „Strategic Flooding in the United States“, uveřejněné v čís. 284 The Military Engineer, která se bezprostředně zabývá využíváním ničivých účinků přívalových vln.

Jak velká pozornost byla věnována v průběhu druhé světové války využívání ničivých účinků přívalových vln nám ukáže i ta skutečnost, že k prolomení skupiny či celé kaskády přehrad v Poruří byla západními státy zorganizována speciální vzdušná operace pod názvem „Trest“, v jejímž rámci byly napadeny přehrad v Möhne, Sorpe, Eder.

Je zřejmé, že naskytou-li se příznivé podmínky pro provedení útoku na velkou údolní přehradu, jistě jich útočník využije, poněvadž atomové zbraně mu umožní provést téměř celé prolomení přehradního tělesa. Tím budou vytvářeny přívalové vlny s daleko většími ničivými účinky, než jak tomu bylo pouze při částečném prolomení přehradní zdi, při čemž přívalová vlna se bude pohybovat s daleko větší rychlostí.

Jako příklad lze opět uvést úplné stržení přehradního tělesa v Johnstownu v Pensylvánii, kdy čelo přívalové vlny dosáhlo rychlosti 20 m/vt.

Zvláštnost evakuace oblastí ohrožených ničivými účinky přívalové vlny je v tom, že zde nelze mluvit o nějaké evakuaci částečné, poněvadž obyvatelstvo a zvířata nebudou se moci před ničivými účinky nikde skrýt ani ukryt, takže v oblastech ohrožených ničivými účinky přívalové vlny musí být provedena evakuace stopercentní.

Další zvláštnost evakuace oblastí ohrožených ničivými účinky přívalové vlny je v tom, že způsob provedení evakuace ohrožených oblastí bude ovlivněn postupným projevováním se ničivého účinku přívalové vlny.

Způsob evakuace oblastí ohrožených ničivými účinky přívalové vlny bude ovlivněn tím, že ničivý účinek se neprojeví plošně,

ale směrově podél vodních toků, které bude přívalová vlna sledovat, a to na poměrně velké vzdálenosti, mnohonásobně převyšující vzdálenosti ničivých účinků atomových zbraní.

Kromě toho vlastní způsob a organizace provedení evakuace budou ovlivněny i tím, že většina velkých vodních děl je v nejvíce zalidněných oblastech a u největších měst, takže říká-li autor, že při evakuaci zhruba dvanácti velkých měst při 50% odsunu obyvatelstva bude třeba evakuovat asi kolem jednoho milionu až jednoho milionu dvou set tisíc osob, pak stejný počet osob bude třeba evakuovat z oblastí ohrožených čtyřmi velkými údolními přehradami při stoprocentní evakuaci.

Konečně vlastní provedení evakuace ohrožených oblastí ovlivní i postupné snižování ničivých účinků přívalové vlny, a to jak časově, tak i prostorově. Toto snižování ničivých účinků může ten, kdo drží vodní dílo, zabezpečit snižováním hladiny zadržené vody u přehrad energetických na tak zvanou minimální pracovní hladinu, a u přehrad, kde zadržaná voda slouží k zásobování pitnou vodou celých oblastí, na tzv. hladinu minimální zásoby.

Snižování pracovní hladiny má však za následek současně snižování výroby elektrické energie, což musí být vzato v úvahu.

Mimo to zadrženu vodu nutno vypouštět se zřetelem k odtokové kapacitě řečiště, aby nedošlo k jeho rozrušení, poněvadž kapacita výpustných zařízení některých vodních děl je větší než kapacita řečiště.

Proto má-li být evakuace oblastí ohrožených ničivými účinky přívalové vlny organizována účelně, je třeba vzít všechny tyto specifické zvláštnosti, které se u jiných druhů evakuace zpravidla nevyskytují, v úvahu.

Abyste bylo zabezpečeno účelné a rychlé provedení evakuace oblastí ohrožených ničivými účinky přívalové vlny, bude nutno tento prostor rozčlenit na tři pásma:

I. pásmo — pásmo přímo ohrožené, ve kterém dojde k úplnému zničení všech objektů a zařízení a které nebude moci obyvatelstvo a zvířata vzhledem k velké rychlosti postupu přívalové vlny včas opustit. Na délku tohoto pásma bude mít hlavní vliv rychlost postupu čela přívalové vlny a šířka zatopeného prostoru.

V tomto pásmu bude třeba provést stopercentní evakuaci.

II. pásmo — pásmo ohrožené, kde sice nastane ještě ničení objektů, avšak kde rychlost postupu čela přívalové vlny a šířka zátopy umožní včasný odchod obyvatelstva a zvířat z tohoto prostoru.

III. pásmo — pásmo ještě neohrožené, kde se přívalová vlna projeví již jen jako voda katastrofální.

V tomto pásmu bude možno provádět evakuaci pouze částečnou. Toto rozdělení prostoru ohroženého ničivými účinky přívalové vlny na jednotlivá pásma zabezpečí, že evakuace bude moci být provedena organizovaně a v nejnútnejším rozsahu.

Nerušný průběh evakuace obyvatelstva a zvířat je však třeba rovněž zabezpečit dobře organizovanou pořádkovou službou na odsunové cestě útvarů a svazků. K zabezpečení rychlého a plynulého opuštění ohroženého prostoru, dále dobře organizovanou službou hláskou a záchranou.

Pořádková služba, kterou organizují orgány ministerstva vnitra, musí zabezpečit rychlé opuštění ohroženého prostoru nejkratším směrem do určených shromaždišť. Tyto cesty musí být plánovány a vybaveny již předem a nesmějí křížovat přísnové a odsunové cesty útvarů a svazků. K zabezpečení rychlého a plynulého opuštění ohroženého prostoru musí být jednotlivým evakuovaným skupinám určeny již předem jejich cesty, při čemž je nutno dbát toho, aby se na jedné a téže cestě přesunovala vozidla, povozy nebo zvířata se stejnou pochodovou rychlostí. Tím lze dosáhnout plynulosti evakuace.

Vedle organizace pořádkové služby musí být organizována v prostoru, který je ohrožen přívalovou vlnou, i speciální služba varovná.

Organisace speciální varovné služby je povinností orgánů ministerstva vnitra.

Dobře organizovaná a spolehlivě pracující varovná služba je základem rychlé a úspěšné evakuace z prostoru ohroženého přívalovou vlnou.

Výstražná znamení, která mají upozornit na blížící se nebezpečí, jsou dávana akusticky, a to hlavně pomocí sirén. Sirény je nutno umísťovat ve všech osadách v ohroženém prostoru tak, aby jejich zvuk, (popř. zvuk jiného akustického signálního zařízení) bezpečně pronikl do všech míst, která je třeba varovat.

Zvuk signálního zařízení musí být výrazně odlišný od ostatních druhů signálů a všichni obyvatelé z ohroženého prostoru musí s ním být seznámeni.

Život obyvatelstva v ohrožených prostorech musí být upraven tak, aby byly vytvořeny podmínky k rychlému opuštění ohroženého prostoru.

Spojení s orgány, které odpovídají za vyhlášení poplachu při postupu přívalové vlny ohroženým prostorem, musí být nejméně zdvojeny, což obzvláště v soudobých válečných podmínkách bude mít zásadní význam.

Spojení s těmito orgány se provádí jednak pomocí linkového spojení, jednak pomocí spojek na motocyklech.

Aby bylo zabezpečeno včasné předání signálu, musí být hlavní řídicí stanoviště, které vydá příkaz k vyhlášení poplachu v celém ohroženém prostoru v bezprostřední blízkosti pod přehradním tělesem, a to na vzdálenost, která jej zabezpečí před ničivými účinky zbraně, kterou byla přehrada napadena a dále na takovém místě, které by bylo nad úrovní průběhu přívalové vlny.

Vzhledem k určení rozsahu evakuace ohroženého prostoru musí být určena přesně místa, která jsou přívalovou vlnou ohrožena.

Velký význam pro zabezpečení rychlosti evakuace z ohroženého prostoru budou mít všechny terénní předměty — nikoli budovy — které budou nad úrovní přívalové vlny.

Tyto terénní předměty, i když budou dočasně obklopeny vodou, budou představovat důležitá shromaždiště evakuovaného obyvatelstva.

Dále k zabezpečení úspěchu rychlé evakuace z prostoru ohroženého přívalovou vlnou má velký význam organizace záchranné a vyprošťovací služby.

Poněvadž otázka úspěšného provedení evakuace obyvatelstva a zvířat z ohroženého prostoru musí být řešena komplexně, bude i organizace záchranné a vyprošťovací služby organizována péčí orgánů ministerstva vnitra.

Záchranná a vyprošťovací služba bude organizována na odsunových cestách, a to v místech, na kterých může dojít k zatarašení odsunových cest.

Má-li být záchranná služba úspěšná, musí mít k dispozici dostatečný počet přepravních prostředků, soustředěných v místech na hlavních cestách evakuace, která jsou mimo dosah ničivých účinků přívalové vlny.

Jako výhodný záchranný prostředek se v současné době jeví vrtulník, který může provádět i evakuaci skupin odříznutých přívalovou vlnou.

Konečně při tomto druhu evakuace je nutno organizovat i zdravotnické zabezpečení, které by zajistilo pomoc nejen evakuovaným, ale i těm, kteří již nestačili opustit ohrožený prostor a byli zachráněni péčí záchranné služby.

Zvláštnost evakuace z prostoru ohroženého přívalovou vlnou je i v tom, že tato evakuace bude za určitých okolností pouze dočasná a obyvatelstvo v závislosti na rozsahu škod vzniklých přívalovou vlnou se bude po proběhnutí přívalové vlny vracet do svých bydlíšť.

Poněvadž rozsah škod vzniklých příva-

lovou vlnou bude poměrně velký, bude nutno již předem předvídat obnovovací opatření tak, aby byly zabezpečeny minimální životní podmínky.

Jedním z hlavních úkolů obnovovacích prací bude zabezpečení rychlé obnovy komunikační sítě v prostoru, kudy prošla přívalová vlna.

Z toho vyplývá, že evakuace z povodí řek, na nichž jsou vybudovány přehrady s velkým obsahem vody, nebude vždy tak jednoduchá a že si právě tento druh evakuace vyžádá řadu takových organizačních opatření, kterých u ostatních druhů evakuace, tak jak jsou autorem v jeho článku uváděny, nebude zapotřebí.

DISKUSNÍ PŘÍSPĚVEK

k článku kandidáta vojenských věd plukovníka Václava Fládra
**„Organisace ženižního zabezpečení a manévr zátarasů při porušení
 obranné sestavy pozemním výbuchem atomových zbraní“**
 (VM čís. 5/1958)

Podplukovník Jaroslav Šebek

Autor ve svém článku podává přehled všech ženižních opatření v rámci ženižního zabezpečení při porušení obranné sestavy pozemním výbuchem atomových zbraní.

Správné závěry autora chtějí bych rozšířit, pokud jde o otázku celkové organisace zátarasování v případě, bude-li obranný systém narušen pozemním výbuchem.

Při organisaci zátarasovací činnosti po provedeném pozemním výbuchu je nutno především vycházet z těchto zkušeností:

- na kterém místě obranné sestavy byl pozemní výbuch proveden,
- s jakým úmyslem byl pozemní výbuch proveden,
- na kterém směru a v jakém prostoru se vytvořilo radioaktivní zamoření terénu,
- jak se projeví ničivé účinky pozemního výbuchu na systém zátarasů již zřízených,
- jaká je činnost útočníka, kde se projevuje jeho hlavní úsilí;
- jaký je vlastní záměr při vedení obranného boje,
- kolik času, sil a prostředků je pro zátarasování k dispozici.

Z těchto hledisek se musí přistupovat k organisaci zátarasování po provedeném pozemním výbuchu, má-li být tato činnost účinná.

Jak i autor zdůraznil ve svém článku, použije útočník pravidla pozemního výbuchu, aby dosáhl v době pro něho příznivé podvázání aktivní činnosti obránce, tj. aby přehradil směry jeho protiztečí nebo protiúderů, dále aby si přikryl odkrytý bok své útočné sestavy a konečně, půjde-li o boj v operační hloubce, aby popřípadě zabránil obsazení již předem připravených obranných postavení či pásem obráncem.

Cílem pozemního výbuchu, vzhledem k silnému radioaktivnímu zamoření terénu, k vytvoření poměrně rozsáhlé a hluboké nálevky a k poměrně velké odolnosti scudobých zátarasovacích prostředků, nebude vytvoření mezer v systému již dříve vojensky v obraně zřízených zátarasů.

Při vedení soudobé operace lze mluvit již pouze o zátarasích výbušných, hlavně o protitankových minových polích, odolných proti ničivým účinkům atomových zbraní, jako o hlavním typu zátarasů, které tvoří základ celého systému zátarasů, zatím co v zátarasích ostatních nutno vidět pouze prostředky doplňující.

Pozemní výbuch atomové pumy v závislosti na ráži může přivést soudobé miny odolné vůči ničivým účinkům atomové zbraně k výbuchu pouze tehdy, dojde-li k jejich mechanickému poškození a konečně tehdy, jestliže dojde k aktivaci miny přímým dopadem padajících kusů odstřelené horniny přímo na aktivaci plochu miny.

Proto zpravidla dojde k mechanickému porušení minových zátarasů pouze na úseku 200—300 m, přičemž zde bude současně vytvořena poměrně hluboká nálevka, 20, 30 i více metrů, se silným radioaktivním zamořením.

Přehrazování mezer vytvořených ve vlastním systému zátarasů nebude účelem organisace zátarasování po provedeném nepřátelském pozemním výbuchu.

Jeho hlavní účel nutno proto vidět v tom, aby se útočníkovi zabránilo ve využívání příznivých podmínek, které si pozemním výbuchem vytvořil. Za tím účelem bude nutno časově i prostorově příhodné podmínky pro to, aby obránce měl dostatek času k organisaci účinných opatření.

Tento úkol budou plnit nejen pohyblivé odřady zatarasovací, ženíjní zálohy, destruktční skupiny a odřady, ženíjní jednotky osvobozené od ostatních úkolů plněných v rámci ženíjního zabezpečení, které nemají pro výsledek obranného boje v daném okamžiku rozhodující význam, ale i jednotky vševojskové, které budou zatarasovací materiál z polních skládek zesilovat hustoty zátarasů před vlastními obrannými či palebnými postaveními. Tato opatření musí být plánovitě řízena vševojskovými veliteli tak, aby nebyla ztěžována aktivní činnost vojsk obránce. Z toho vyplývá, že hlavní těžiště bude položeno na manévry zátarasy. Manévry zátarasy bude však omezen vzhledem k radioaktivnímu zamoření terénu, které vznikne při pozemním výbuchu. Bude zde docházet hlavně k manévru z hloubky obrany, poněvadž manévry podél fronty bude zpravidla nemožné.

Jak již bylo řečeno, ovlivní způsob provádění manévru zátarasy poloha pozemního výbuchu v celkovém systému obrany, úmysl, který bude útočnick tímto výbuchem sledovat, a dále i směr hlavního úsilí útočnicka.

Zde proto vznikne nutně otázka, kam bude třeba vysunout pohyblivé odřady zatarasovací. Místo i činnost pohyblivého odřadu zatarasovacího na tom či onom stupni budou ovlivněny ve značné míře místem pozemního výbuchu vzhledem k systému obrany a obranné sestavě. Mohou nastat dva případy umístění a činnosti POZ, a to podle toho, dojde-li k pozemnímu výbuchu na boku, nebo ve středu obranné sestavy. Dojde-li k pozemnímu výbuchu na boku obranné sestavy, pak POZ toho svazku, jehož bok obranné sestavy byl pokryt radioaktivním prachem, bude vysunut k tomuto boku s úkolem být připraven přehradit možné směry útoku útočnicka, jestliže se pokusí po snížení radioaktivního zamoření na přípustnou míru rozvíjet svůj úspěch do stran.

Proto POZ bude pouze připraven provést zásah. Proveď jej, jakmile se projeví úsilí útočnicka o proniknutí prostorem po snížení radioaktivního zamoření.

Zátarasý v tomto případě budou zřizovány tak, aby co největší část útočné sestavy útočnicka byla co nejdéle zdržena v zamořeném prostoru.

Proto vševojskový velitel, který vydává rozkaz k zasazení POZ, musí mít neustálý přehled o klesání radioaktivního zamoření, což ve značné míře ovlivní další činnost POZ.

Při této variantě budou POZ umístěny zpravidla co nejhlouběji v útočné sestavě.

Značně složitější bude činnost POZ, jestliže dojde k pozemnímu výbuchu tak, že ra-

dioaktivní zamoření rozdělí obrannou sestavu na dvě nebo více částí. V takovém případě bude nutno zabezpečit nejvíce ohrožené místo bojové sestavy, tj. tam, kde útočnick vynaloží největší úsilí o proniknutí vpřed.

Proto v takovém případě budou POZ vysunovány na směry hlavního úsilí útočnicka.

Budou vysunovány co nejvíce dopředu a na rozkaz vševojskového velitele přikročí k okamžitému zřizování zátarasů k přehrazení ohrožených směrů.

Vysunování POZ a ostatních zatarasovacích a destruktčních jednotek na ohrožené směry musí být provedeno v co nejkratší době po výbuchu.

Tato koncentrace zátarasů na směry hlavního úsilí útočnicka bude útočnicka nutit, aby využíval snižování úrovně radiálního zamoření k obcházení zatarasovaných míst.

Proto, jak již bylo řečeno, musí být bedlivě sledována úroveň radiálního zamoření terénu a do míst, kde dojde k jeho poklesu, v nejkratší době vysunovat ty zatarasovací a destruktční jednotky útvarů a svazků, kde došlo pouze k radioaktivnímu zamoření boků jejich obranných sestav.

Některé zvláštnosti bude mít organizace zatarasování po provedení pozemního výbuchu v operační hloubce obrany, kde cílem tohoto výbuchu zpravidla bude zabezpečit rozvíjení úspěchu útočné operace v operačním měřítku. Zde, jak bylo již dříve řečeno, může se pozemních výbuchů využívat nejen k přehrazování směrů protiúderů, ale i k tomu, aby se obránci zabránilo v obsazení předem připravených postavení či pásem.

Aby se znesnadnilo útočnickovi provedení jeho zámyslu, bude se v operační hloubce využívat nejen pohyblivých odřadů zatarasovacích a ženíjních záloh, ale i těch ženíjních jednotek, které byly ponechány k aktivaci zátarasů v uzlech operačních zátarasů.

Úsilí vševojskového velitele v tomto údobí musí směřovat k tomu, aby bylo zabezpečeno vysunutí těchto jednotek a útvarů v co nejkratší době před prostor zamořený radioaktivním prachem s vytvořením největších hustot zatarasovacích jednotek na směrech hlavního úsilí útočnicka.

Aby bylo získáno co nejvíce času, musí být opět pohyblivé odřady zatarasovací a ženíjní zálohy vysunuty co nejvíce vpřed, aby byla časově umožněna včasná opatření prováděná vojsky obránce.

Zatarasovací jednotky z uzlů operačních zátarasů, které byly zamořeny radioaktivním prachem, vysunují se směrem k útočnickovi s úkolem zvýšit hustotu operačních zátarasů na směrech před zamořeným prostorem. Po splnění úkolů v tomto prostoru přesunují se, v závislosti na poklesu úrovně

radioaktivního zamoření do míst své původní činnosti.

Velký význam pro ztěžování využití účinků, kterých útočník dosáhl pozemním výbuchem, bude mít i činnost destruktčních skupin a odřadů, které jsou schopny vytvořit značně vysoké hustoty zátarasů na silničních směrech vhodných pro rozvíjení úspěchu útočníkem.

Destrukční skupiny a odřady budou tak jako pohyblivé odřady zatarasovací přemisťovány z prostoru zamořeného radioaktivním prachem na směry hlavního úsilí útočníka.

Činnost destruktčních skupin a odřadů musí být řízena se zřetelem k jejich velké možnosti v poměrně krátkém čase, v souladu se zámyslem vedení obranného boje.

Řízení činnosti destruktčních skupin a odřadů musí být právě za situace, kdy dojde k pozemnímu výbuchu, věnována zvýšená pozornost, poněvadž v této situaci se aktivní činnost vojsk v obraně bude vyznačovat řadou čelních protiztečí nebo protiúderů.

Proto činnost destruktčních skupin a odřadů musí vytvořit podmínky k usměrnění činnosti útočníka tak, aby došlo ke střetnému boji v prostoru pro obránce nejvýhodnějším a dále aby mělo protiúderné uskupení dostatek času tohoto prostoru dosáhnout.

Proto tyto destruktční odřady či skupiny budou zpravidla působit v bezprostřední blízkosti útočníka, popřípadě jim budou určovány čáry, po které má být zatarasování provedeno. Takovým způsobem bude vytvářena poměrně mělká zóna s vysokými hustotami výbušných zátarasů před frontou útočníka.

Při vysunování destruktčních skupin a odřadů na směry činnosti útočníka musí být však předvídána i jejich činnost v prostorech, kde dojde k snížení radioaktivního zamoření tak, aby jich útočník nemohl využít.

Takovým způsobem lze vytvořit pomocí systému zátarasů příznivé podmínky k provedení čelního protiúderu nebo protizteče.

Organisace zatarasování v průběhu vedení obranného boje při použití pozemních výbuchů atomových zbraní útočníkem bude mít i tu zvláštnost, že bude ztížen přísun zatarasovacího materiálu, který má právě

pro úspěšné provedení manévru zátarasy rozhodující význam.

Prísun, tak jako manévr zátarasy, bude prováděn po zamoření rokádních komunikací radioaktivním prachem hlavně z hloubky.

Aby byly vytvořeny příznivé podmínky pro plynulé zásobování zatarasovacím materiálem, je třeba již předem organisovat řadu polních skládek, v nichž by bylo soustředěno dostatečné množství zatarasovacího materiálu.

Tyto polní skládky zatarasovacího materiálu, hlavně protitankových min a trhavin je třeba umísťovat v obranných postavebních útvarů.

Tím budou současně osvobozeny přísunové cesty, kterých bude zpravidla při provádění čelní protizteče nebo protiúderu velký nedostatek.

Při organisaci zatarasování v průběhu vedení obranného boje bude mít velký význam i využití vrtulníků, a to jak pro vlastní zřizování minových polí, tak i pro zásobování pohyblivých odřadů zatarasovacích nebo destruktčních skupin nebo odřadů potřebným zatarasovacím materiálem. Proto právě na otázku zásobování zatarasovacím materiálem musí být položen po provedených pozemních výbuších hlavní důraz, má-li nastat postupné zvyšování hustot systému zátarasů na směru hlavního úsilí útočníka.

Autor se ve svém článku zmiňuje rovněž o perspektivách zatarasovací techniky.

Jeho názory jsou správné, avšak je třeba uvážit i jiné výhody a nevýhody obrněných transportérů používaných jako zatarasování.

Vezmeme-li v úvahu, že obrněný transportér může v nejlepším naložit 150 PT min, zatím co nákladní auto V3S — 250 až 300, pak vidíme, že zatarasovací možnost obrněného transportéru je poloviční, což se nezbytně nepříznivě odrazí i v jejich zásobování.

Nejvýhodnějším řešením v tomto směru bude jistě přívěs, který by miny kladl nejen zapuštěně, ale i povrchově a který by bylo možno připojit jak k nákladnímu autu V3S, tak i obrněnému transportéru.

Tolik k doplnění článku kandidáta vojenských věd plukovníka Václava Fládra.